

Henri Christiaan van der Heijde (1843-1918) zandgraf 79 vak E Hoofdonderwijzer met een bijzonder graf

Personalia

Geboren: 4 augustus 1843 te Haarlem

Zoon van: Gerrit van der Heijde en Henriëtta Margaretha Braakenburg

Gehuwd met: Aaltje Lodder op 28 maart 1867 te Willemstad

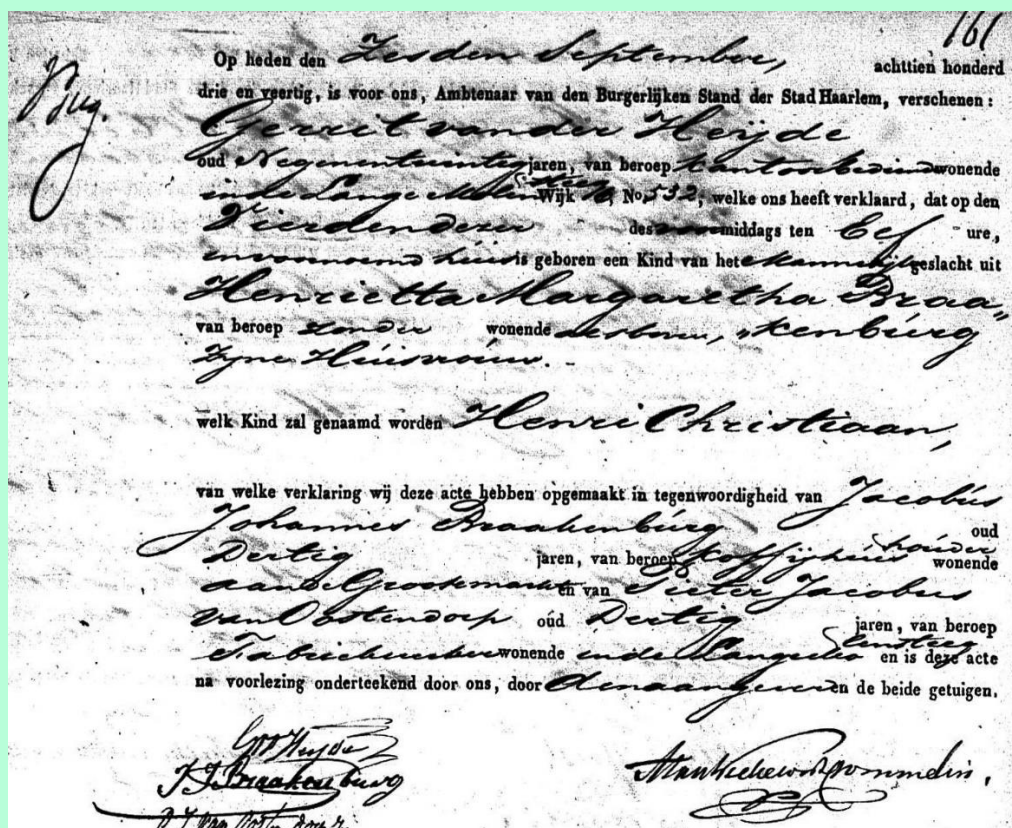
Overleden: 22 februari 1918 te Leiden

Begraven: 26 februari 1918

Levensverhaal

Ouderlijk gezin

Henri Christiaan van der Heijde wordt in Haarlem geboren als oudste kind van de fabrieksarbeider Gerrit van der Heijde (1814-1881) en van Henriëtta Margaretha Braakenburg (1814-1899). Zijn ouders zijn op 1 juni 1842 te Haarlem getrouwd.

Geboorteakte Henri Christiaan van der Heijde

Het gezin telt vijf kinderen en bestaat uit:

- Henri Christiaan (geboren op 4 augustus 1843; overleden op 22 februari 1918);
- Johannes Martinus (geboren op 1 oktober 1845; overleden op 14 januari 1933);
- Gerard Albert (geboren op 16 juli 1848; overleden op 20 april 1924);

- Margaretha Henriëtta (geboren op 17 december 1850; overleden op 13 juni 1901);
- Christina Susanna (geboren op 12 januari 1853; overleden op 21 december 1931);
- Maria Geertruida (geboren op 19 september 1855; overleden op 13 juni 1901).

De vier oudste kinderen zijn allen minstens 75 jaar geworden; het op een na jongste kind 50 jaar en het jongste slechts 19 jaar.

Huwelijk en gezin

Over de verdere jeugd van Henri Christiaan is niets bekend. We kunnen zijn levensloop pas vervolgen in 1867. Hij heeft dan een opleiding tot onderwijzer gevolgd en trouwt op 28 maart van dat jaar met Aaltje Lodder (1837-1903). Het huwelijk wordt voltrokken in haar woonplaats Willemstad, een vestingstad en voormalige gemeente in de buurt van de Moerdijk, daar waar het Volkerak en het Hollands Diep elkaar ontmoeten.

en of zij steeds getrouwetijk alle de plichten zullen vervullen wel,
 „het door de wet aan den Huwelijken staak zijn, verbondeen waerop
 zij beide des Timmermans hebben de oantwoord zoo hebben wij verklaard
 in Naam der wet doet Henri Christiaan van der
Heijde en Aaltje Lodder door den Echt aan elkander zijn
 verenigd.
 Waarvan wij deze acte hebben opgesteld in tegenwoordigheid
 van Willem Janse van Tieloo oud Vier en zestig jaren Koopman
 oud een, Jan Lodder oud zes en twintig jaren Timmerman broe-
 der, en Arie Lodder oud Drie en twintig jaren Timmerman,
 mede broeder van de Comparante der andere zijde en Gerardus
 Bastiaan Bonmont de Graaff oud vier en veertig jaren Hoofdonder-
 wijzer van beroep, alle te Willemstad woonachtig als getuigen

Huwelijksakte (deel)

Henri Christiaan van der Heijde

Aaltje Lodder

Het echtpaar Van der Heijde - Lodder gaat in Beemster (Noord-Holland) wonen, waar Henri Christiaan onderwijzer is. Zij krijgen daar vijf kinderen:

- Henriëtte Margaretha (geboren 17 maart 1868; overleden 7 november 1924);
- Reijer Jan van der Heide (geboren 27 september 1869; overleden 10 april 1920);
- Heiltje Tanne (geboren 4 juli 1871; overleden 15 januari 1955);
- Christina Maria van der Heijde (geboren 21 mei 1873; overleden 23 april 1941);
- Gerard Henri van der Heijde (geboren op 11 juni 1875; overleden 12 december 1879).

Hoofdonderwijzer in Leiden

Nadat Van der Heijde een aantal jaren onderwijzer is geweest in Beemster, komt hij in 1878 naar Leiden, waar hij een aanstelling krijgt als hoofdonderwijzer op de openbare lagere school 4de klasse (onvermogenen) in de Gortestraat. Het gezin woont op (minstens) twee adressen: Oude Rijn 122 en Oude Singel 226. Op 22 november 1880 houdt Van der Heijde een 'Volksvoordracht'.

Tot hoofdonderwijzer aan de school N°. 1 voor onvermogenen werd benoemd H. C. Van der Heyde, hoofdonderwijzer te Beemster, met 12 stemmen. Eén biljet was in blanco. — Overeenkom-

Benoeming tot hoofdonderwijzer (Leidsch Dagblad 2 augustus 1878)

VOLKSVOORDRACHTEN.

OPENBARE BIJEENKOMST

op MAANDAG 22 November 1880,

des avonds te **S uren**, in de STADSZAAL.

Spreker: de Heer H. C. VAN DER HEIJDE.

De bezoekers die kinderen hebben van 6 tot 13 jaren oud, kunnen dien avond de namen dezer kinderen aan de Commissie opgeven, ter bekoming van Toegangsbewijzen voor het St.-Nicolaasfeest.

De Commissie der Volksbijeenkomsten,
A. M. L. RÜMKE, Voorzitter.

Mr. N. L. J. VAN BUTTINGHA WICHERS,
Secretaris.

Aankondiging van de voordracht van H.C. van der Heijde

Oude Rijn ca. 1900 (nr. 122 is het meest rechtse pand)

Van der Heyden zet zich erg in om voldoende leerkrachten te krijgen. Uit de Handelingen van de gemeenteraad blijkt dat hij dat tweemaal met succes doet, in 1882 en 1886. In dat laatste jaar zijn er 70 leerlingen in de eerste klas en verzoekt hij om een extra (14de) leerkracht op school.

Mag dat oordeel, gelijk ik hoop, goedkeurend zijn, dan verzoek ik U, de noodige maatregelen te nemen, opdat het personeel der openbare school der 4de klasse n°. 1, thans behalve den onderget. 12 onderwijzers of onderwijzeressen tellende, op 13 worde gebracht.

Aan Heeren Burg. en Weth.
der Gemeente Leiden.

Het hoofd der school voornoemd,
H. C. VAN DER HEIJDE.

Leiden, 4 Mei 1882.

Verzoek van Van der Heijde voor 13de onderwijskracht

Tot dusverre zijn met de eerste klasse werkzaam mejuffr. W. Du Pon en M. Van Wijk. De laatste is door U tijdelijk aan het onderwijzend personeel toegevoegd, toen de toeneming der bevolking die voorloopige hulp noodzakelijk maakte.

Thans, nu het blijkt dat die toeneming niet mag beschouwd worden als een verschijnsel van voorbijgaanden aard, acht ik mij verplicht, een voorstel tot eenige versterking van het onderwijzend personeel aan Uwe goedkeuring te onderwerpen. Daar het niet mogelijk is de 70 kinderen, die de eerste klasse zullen vormen, aan de zorgen van slechts ééne onderwijzeres op te dragen, en mitsdien splitsing van die klasse noodzakelijk zijn zal, verzoek ik U maatregelen te willen nemen, opdat het aantal onderwijzers en onderwijzeressen, thans 13 bedragende, op 14 worde gebracht; welk cijfer nog altijd blijft beneden dat, hetwelk bij artikel 7 der verordening van 11 November 1880 (Gemeentebled 1881 n°. 3) voor de scholen der 3de en 4de klasse is toegestaan.

Het hoofd der Openb. School 4de klasse n°. 1,
H. C. VAN DER HEIJDE.

Leiden, 22 Maart 1886.

Verzoek van Van der Heijde voor 14de onderwijskracht

Naast hoofdonderwijzer op de lagere school voor onvermogenen in de Gortestraat, is Van der Heijde ook een aantal jaren docent Frans en Geschiedenis op de Kweekschool voor Onderwijzers en Onderwijzeressen aan de Oude Vest. Hij wordt in 1881, op voordracht van de directeur J.A. van Dijk, aangesteld. Het is onbekend hoe lang hij dit heeft gedaan.

Leiden, 6 October 1881.

Ik heb de eer U te berichten, dat Mejuffrouw A. M. Will, tijdelijk als leerares aan de Kweekschool werkzaam, tegen 8 November e. k. eervol ontslag gevraagd heeft en dat ik tot mijn leedwezen tegen de inwilliging van dit verzoek geene geldige bezwaren kan inbrengen.

Tevens zij het mij vergund, U te verzoeken de voordracht die heden in den Gemeenteraad aan de orde gesteld zal worden, voor zooveel Mejuffrouw Will betreft, in te trekken.

Aan Heeren Burg. en Weths.
der Gemeente Leiden.

De Directeur,
J. A. VAN DIJK.

Worden achtereenvolgens benoemd: mej. A. Risseeuw met 17 stemmen, zijnde uitgebracht 1 stem op F. Tijssen en 4 blanco biljetten; de heeren Dr. P. Van Romburgh, P. Werkman, H. C. Van der Heijde, A. J. Wetrens, A. J. Van Gemert en C. Van der Waals ieder met 18 stemmen, zijnde 4 blanco biljetten bij elke stemming uitgebracht.

Besluit gemeenteraad met o.a. aanstelling van Van der Heijde tot docent aan de Kweekschool

Kerkelijke en maatschappelijke activiteiten

Naast zijn onderwijzerstaken is Van der Heijde actief in kerkelijke (hij behoort tot de Waalse Kerk) en maatschappelijke organisaties, met name op onderwijsgebied. Hij bekleedt o.a. de volgende functies:

- Lid van het Kiescollege van de Waalsche Gemeente;
- Penningmeester en secretaris van de Vereniging tot bevordering van de Zondagsrust;
- Lid van de *Commission pour le depôt Société Biblique Protestante de Paris*;
- Ondervoorzitter van het Nederlandsch Onderwijzersgenootschap, afd. Leiden
- Penningmeester van het Nederlandsch Onderwijzersgenootschap, gewest Zuid-Holland;
- Lid van de commissie tot wering van schoolverzuim;
- Lid van de commissie voor de bewaarscholen.

Overlijden

Nadat hij in 1908 op 65-jarige leeftijd ontslag heeft aangevraagd en hem dat 'eervol' wordt verleend, geniet Van der Heijde van enkele rustige jaren. Helaas wordt hij daarna langdurig ziek, wat eindigt met zijn overlijden op 22 februari 1918 te Leiden. Hij is dan 64 jaar. Vier dagen later wordt hij begraven in zandgraf 79. Het is een van de meest bijzondere graven op de historische begraafplaats Groenesteeg. Op het graf prijkt een in rode baksteen uitgevoerd grafmonument, dat mogelijk is ontworpen door de Leiderdorpse kunstenaar W.C. Brouwer (1877-1933), die bekend is om dit soort aarde-werk.

Heden overleed tot onze diepe droefheid onze beste Vader, Behuwd- en Grootvader, de Heer
HENRI CHRISTIAAN VAN DER HEYDE,
 in den ouderdom van 74 jaar.

Den Haag:
 H. M. PRINS—
 v. D. HEYDE.
 J. M. PRINS.

Alkmaar:
 Dr. R. J. v. D. HEYDE.
 G. v. D. HEYDE—OVER.

Leiden:
 Wed. H. L. DE HAAS—
 v. D. HEYDE.

Amsterdam:
 C. M. WISSENBURGH—
 v. D. HEYDE.
 J. J. WISSENBURGH,
 en Kleinkinderen.

LEIDEN 22 Februari 1918.
 Witte Singel 71.
 Geen bezoeken. 1815

Overlijdensadvertentie

In het jaar negentienhonderdachtveertig den twee en twintigsten
 Februari zijn voor ons Ambtenaar van den Burgerlijken
 Stand der gemeente Leiden verschenen:
 Hermannus Meerweer
 oud tsesenkeventig jaren, begraafnisondernemer
 woonende te Leiden en Frans van der Heijden
 oud tsesenveertig jaren,
 woonende te Leiden, welke ons
 verklaard hebben dat op den twee en twintigsten Februar negentien honderd
 achtveertig, de s'vondsdags begraven, binnen deze gemeente overleden is:
 Henri Christiaan van der Heijde
 oud vierentwintig jaren, wonderbewijfgeboren te Haarlem
 woonende te Leiden, weduwnaar van Aaltje Lodder,
 zoon van Gerard van der Heijde en van
 Henriette Frankenburg, beider overleden

En is deze akte na gedane voorlezing, door ons en de declaranten getekend

H. Meerweer
 F. van der Heijden
 M. W. van der Heijden

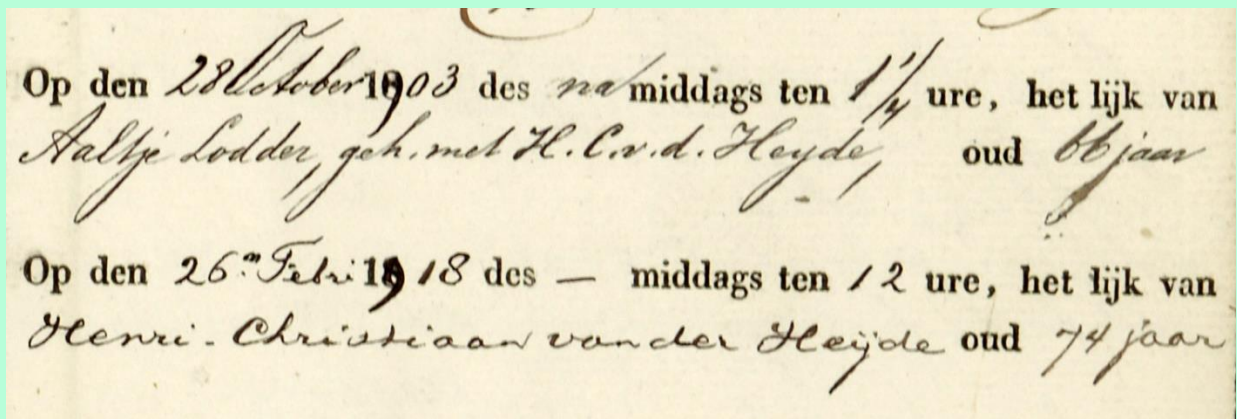
Overlijdensakte

Over de begrafenis staat in het Leidsch Dagblad van 26 februari 1918 een verslag. Hieruit blijkt dat vele (familie)relaties, vrienden en belangstellenden naar de Groenesteeg waren gekomen voor de teraardebestelling. Een aantal kransen en bloemstukken bedekte de lijkbaar. Ds. S. Cler, predikant bij de Waalse Kerk was de eerste spreker. Hij herdacht de overledene als mens, onderwijzer en vriend. Vervolgens werd het woord gevoerd door de heer P. Hibma, die sprak namens het personeel van het openbaar onderwijs in Leiden. Hij memoreerde dat Van der Heijde een uitstekend onderwijzer en schoolhoofd was geweest. De laatste spreker was de heer C.H. Kouw als vertegenwoordiger van de Vereniging tot bevordering van de Zondagsrust, die de overledene een voortreffelijke secretaris en penningmeester van deze vereniging noemde. Tot slot bedankte de heer J.M. Prins, echtgenoot van de oudste dochter van Van der Heijde en zelf ook hoofdonderwijzer, de aanwezigen voor de laatste eer die de aanwezigen aan de overledene hadden bewezen.

Het graf zelf stamt uit 1832. Tussen 1832 en 1847 zijn er vier personen in begraven. In 1903 koopt Henri Christiaan van der Heijde dit graf, om er - nadat het is geruimd - zijn echtgenote Aaltje Lodder in te begraven. De stoffelijke resten van het echtpaar Van der Heijde - Lodder is alles wat men in zandgraf 79 nog aantreft.

Grafmonument op zandgraf 79

Grafboek van zandgraf 79 (deel)

Bronnen:

Boek:

Moerman, I.W.L.: *Groenesteeg - Een historische begraafplaats in Leiden*, Stichting tot instandhouding begraafplaats Groenesteeg Leiden, 2000.

Archieven:

- Brabants Historisch Informatie Centrum
- Centraal Bureau voor de Genealogie te Den Haag (CGB)
- Erfgoed Leiden en Omstreken (ELO)
- Familiearchief Van der Heijde
- Open Archieven
- Waterlands Archief Purmerend

Dagbladen:

- Leidsch Dagblad: 22 en 26 februari 1918.

Websites:

- www.wiewaswie.nl
- www.wikipedia.nl

Auteurs:

Jennie Meijerink en Lodewijk Kallenberg (november 2025)